

de Sprokkel

vrijzinnig humanistisch tijdschrift
regio Westhoek Noord

ZOMER 2024

Vooruitgangsoptimisme

VU.: Marc Van M... n, Galloperstraat... 8, 8670 Koksijde | Verschijnt driemaandelijks | juli - augustus - september | 13de jaargang nr. 1

Afgiftelokaal: Ge...
P913985 - EC316

de Sprokkel

de Sprokkel | 13de jaargang nr 1
juli - augustus - september 2024
Verschijnt driemaandelijks

Verantwoordelijke uitgever: Marc Van Muylen
erkenningnummer: P913985

PB nummer: BC31649
Vrijzinnig Huis Koksijde

Galloperstraat 48
8670 Koksijde

M 0498 56 61 30

Contactadres Vrijzinnig huis Koksijde

Voorzitter: Joeri Stekelorum

T 058 52 08 94

vrijzinnighuiskoksijde@gmail.com

www.vrijzinnighuiskoksijde.be

kernredactie

Lieve De Cuyper

Andre Laveyne

Ard Van Moer

Marc Van Muylen

droegen ook bij aan dit nummer

Chris Asseloos

Maarten Boudry

Robert Claes

Karel D'huyvetters

Danie De Kimpe

Gustaaf de Meersman

Julien De Wit

Lotte Leenkengst

Marc Mortier

Pink Panther

Manuel Sintubin

Joeri Stekelorum

Pieter Van Nuffel

Caroline Ven

Bericht aan de lezers en de auteurs

Dit tijdschrift wordt gratis verspreid binnen de vrijzinnig humanistische gemeenschap regio Westhoek Noord. Wens je dit tijdschrift te ontvangen stuur dan je adresgegevens naar vrijzinnighuiskoksijde@gmail.com. Je gegevens worden, behoudens bezwaar, opgenomen in een bestand beheerd door het huisvandeMens Diksmuide en uitsluitend gebruikt voor de verspreiding van dit tijdschrift.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de door derden geleverde artikels. De kernredactie behoudt zich het recht om ingeleverde artikels te wijzigen, in samenspraak met de auteurs.

Inhoud

Editoriaal	2
Actueel	3
Column	4
Hoofdartikels	5-14
Jonkies	15
Visietekst	16-17
CAVA.....	17
Activiteiten in de regio	18
Kunst-Zinnig	19
HuisvandeMens	20
Gedicht	20
Lokale vereniging	21-23
Boekbespreking	24-25
In de kijker	24-25

Editoriaal

Dag vrijzinnige vrienden,

De zomer kondigt zich aan. Met Vrijzinnig Huis Koksijde hebben we die alvast op een aangename wijze ingezet met ons Tuinfeest met BBQ op 23 juni. De vele aanwezigen konden genieten van een gezellige dag, met livemuziek gebracht door onze Jean-Pierre, Camille en vrienden.

Eindelijk zomer de tijd bij uitstek om even de boog wat minder te spannen en te genieten van het mooie weer, een uitstapje, een samenkomst met vrienden, een reis naar binnen- of buitenland,

En ja, waarom niet eens, na een ochtendlijke wandeling of fietstocht op een mooie zondagvoormiddag, komen genieten op ons terras. De picon vin blanc of een ander fris aperitief staat klaar en je wordt er met de glimlach bediend door een van onze trouwe vrijwilligers.

Op zaterdag 24 augustus is ons Vrijzinnig Huis Koksijde gastheer voor de Dag van de West-Vlaamse Besturen van de diverse vrijzinnige centra uit onze provincie. Een dag waarop we elkaar beter leren kennen, van elkaar kunnen leren, ervaringen kunnen uitwisselen. Maar vooral ook, eens samen kunnen zijn en met leuke activiteiten de deelnemers kunnen verrassen.

Als vrijzinnig-humanisten is het cruciaal dat we overtuigd zijn van het feit dat we, elk volgens ons eigen inzicht en vermogen, kunnen bijdragen tot een eigen mens- en wereldbeeld. Het beste van onszelf geven om te zorgen dat wie dan ook in onze samenleving oprecht én vooral echt en uniek wordt behandeld en gewaardeerd. Respect voor elke medemens, wie hij of zij ook is. Overtuigd ook dat elk van ons kan én moet bijdragen tot een toekomst waarin onze vrijzinnige waarden geen lege doos zijn. Optimistisch blijven over de toekomst die ons te wachten staat, maar wel vanuit een vrijzinnig-humanistisch perspectief.

Dit is meteen ook het thema van deze Sprokkel: voortgangsoptimisme. Ik nodig je dan ook uit, om samen met mij, dit thema te ontdekken in de verscheidenheid van artikels en bijdragen in dit nummer.

Veel leesgenot en alvast tot binnenkort in ons Vrijzinnig Huis Koksijde.

Joeri Stekelorum
voorzitter Vrijzinnig Huis Koksijde

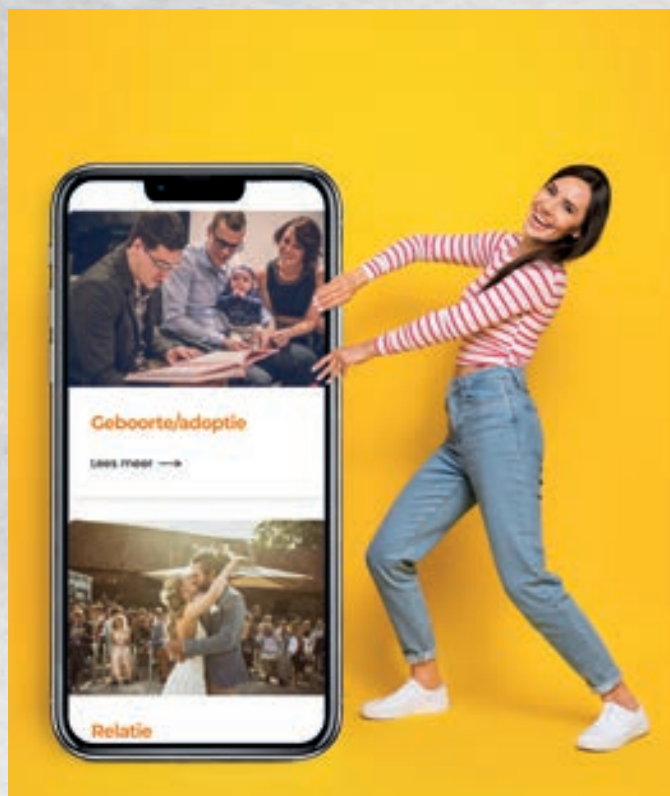
Word fan van Vrijzinnig Huis Koksijde op facebook!
www.facebook.com/vrijzinnighuiskoksijde

Nieuwe website vrijzinnige gemeenschap West-Vlaanderen

De website vrijzinnigwestvlaanderen.be zit in een nieuw kleedje. De inhoud is optimaler, het uitzicht frisser en de user experience is naar omhoog. Ook mobiel surfen op de site is veel aangenamer. Bij de projecten vind je een nieuwe pagina rond Vinnie de Vis en troostkussens. Verder zijn onder meer de pagina's voor leerkrachten en voor jongeren bijgewerkt. Aan jou om op ontdekking te gaan!

De website van Vrijzinnig Huis Koksijde en van de andere ontmoetingscentra worden ook weldra vernieuwd.

Op 10 jaar tijd zien we een stijging van 37,49% meer lentefeesten en feesten vrijzinnige jeugd in groepsverband

In 2014 werden er 8067 feestelingen in groepsverband geteld, in 2024 zijn er 11091 deelnemers.

Deze cijfers komen van de groepsfeesten die georganiseerd worden. Daarnaast zijn er ook heel wat individuele feesten (georganiseerd door ouders en soms begeleid door een moreel consulent) of kleinere groepsfeesten (met ouders, familie en/of leerkrachten zedenleer) waar we geen cijfers van hebben.

	2024	2024	2014	2014
	LF	FVJ	LF	FVJ
Antwerpen	1760	1511	1266	1005
BHG	0	168	116	148
Limburg	479	300	480	286
O-VL	2002	1887	1306	1254
V-B	503	470	462	432
W-VL	1016	995	682	630
Totaal	5760	5331	4312	3755
Totaal		11091		8067

Vacature vrijzinnig humanistisch consulent 50% regio Ieper-Diksmuide-Menen met standplaats huisvandeMens Ieper

Wil je werken voor een organisatie waar gelijkwaardigheid, verbondenheid, ecologie, kritisch denken en eigen keuzes maken centraal staan? Dan is een job bij deMens.nu iets voor jou.

Wil je bovendien:

- ceremonies op maat uitwerken
- begeleidende gesprekken voeren met mensen over levensvragen, zingeving en zelfbeschikking
- de lokale of regionale vrijzinnig humanistische gemeenschap helpen groeien en bloeien
- van een huisvandeMens een laagdrempelige ontmoetingsplaats maken

Solliciteer dan nu voor een job als vrijzinnig humanistisch consulent in de regio Ieper-Diksmuide-menen.

<https://demens.nu/jobs/>

De kijk van ... Ard

In 2024 trekt meer dan de helft van de wereldbevolking naar de stembus. Of dit jaar een feestjaar voor de democratie zal worden, is echter lang niet zeker en zal mee bepaald worden door de uitslagen.

Er zijn verschillende manieren om te beslissen op welke partij of kandidaat je stemt. Vele stemgerechtigden houden bij hun keuze enkel rekening met hun eigen belangen en hun eigen positie in de samenleving als werknemer, zelfstandige, invalide of gepensioneerde, als man of vrouw, als arm of rijk persoon. Er zijn echter ook mensen die eerder ideologisch stemmen en kiezen voor een bepaald samenlevingsmodel, los van hun eigen positie.

Interessant in dit verband is een gedachte-experiment van de Amerikaanse filosoof John Rawls. Om op een rationele of objectieve manier te kunnen kiezen tussen verschillende samenlevingsmodellen moet je volgens Rawls abstractie maken van de positie die je nu zelf bekleedt in de maatschappij. Je moet je plaatsen in wat Rawls de 'oorspronkelijke positie' noemt. Vanuit die denkbeeldige positie moet je het soort maatschappij kiezen waarin je zou willen leven, in onwetendheid van het geslacht, de etniciteit en de sociale status die je bij je geboorte in een maatschappij zullen toevallen.

Dit gedachte-experiment kan ook gebruikt worden om de huidige samenleving(en) te vergelijken met die uit het verleden, en om na te gaan of er werkelijk zoiets als vooruitgang bestaat. Aan een toog of een feesttafel hoort men immers wel eens beweren dat er eigenlijk geen échte vooruitgang is, of zelfs dat alles vroeger toch beter was. Is dit werkelijk zo? Zelf heb ik enkele kennissen die stellen dat zij liever in de tweede helft van de negentiende eeuw geleefd zouden hebben omdat er toen allerlei interessante ontwikkelingen waren op wetenschappelijk en cultureel gebied. Als u de keuze had, zou u dan liever geboren zijn in 1850 of in uw werkelijke geboortjaar? Laten we het gedachte-experiment eens doen.

Om de keuze voor uw geboortjaar rationeel te onderbouwen neemt u Rawls' oorspronkelijke positie in. Dat betekent dus dat u er rekening mee houdt dat u de fysieke kenmerken waarmee u geboren wordt en het gezin en het sociale milieu waarin u geboren wordt niet zelf kan bepalen. Als u in 1850 was geboren zou u waarschijnlijk niet of nauwelijks hebben kunnen genieten van al wat er op cultureel en wetenschappelijk vlak te beleven viel. Om te beginnen zou er een aanzienlijke kans zijn dat u analfabeet bent. Het zou best mogelijk zijn dat u in uw jonge jaren, om de eindjes in het gezin aan elkaar te kunnen knopen, kinderarbeid moet verrichten en dus niet naar school kan gaan. Zonder een diploma lager onderwijs heeft u ook

geen stemrecht. Als u een vrouw zou zijn is deelname aan verkiezingen voor u trouwens helemaal onmogelijk. Verder is er een kans van zo'n 20% dat u als kind sterft en uw vijfde verjaardag niet haalt. Er waren vele ziektes waarvoor toen nog geen passende behandeling was en de levensverwachting was veel lager dan nu.

Voor mij is het duidelijk. Ik ben blij dat ik in het huidige tijdsgewricht geboren ben, en niet in 1850. We gaan er volgens mij dus wel degelijk op vooruit. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat alles nu beter is dan vroeger. Zo zijn de huidige klimaatcrisis en de aanhoudende nucleaire dreiging problemen

waarmee de mensheid enkele eeuwen geleden nog niet geconfronteerd werd. En ondanks alle medische en technologische vooruitgang blijven er oorlogen woeden, blijft er een grote ongelijkheid tussen mensen bestaan en blijft onzekerheid deel uitmaken van het leven. Toch is er reden tot optimisme: als het heden al bij al beter is dan het verleden, zou het immers wel eens kunnen dat de toekomst nog beter wordt dan het heden!

Ard Van Moer

Blijven streven naar beter

We leven in de beste tijd ooit. Dit zijn niet mijn woorden, maar die van de Nederlandse geschiedkundige en auteur Rutger Bregman. Hij onderzocht hoe de mensheid er vandaag in vele opzichten veel beter voor staat dan ooit in de geschiedenis. We zijn veiliger, rijker en gezonder dan ooit.

Neem er inderdaad maar enkele statistieken bij. De levensverwachting bij geboorte bijvoorbeeld. Eeuwen, sinds het begin van de mensheid, bleef die steken op rond de 30 à 35 jaar. De hoge kindersterfte was een belangrijke oorzaak voor heel wat vroegtijdige sterftes. Het verklaart ook waarom gezinnen, tot nog maar enkele generaties geleden, veel kroostrijker waren dan vandaag. Maar sinds de industriële revolutie begon de levensverwachting aan een steile klim. En inmiddels worden mensen geacht gemiddeld 80 jaar te worden. Ook de welvaart, gemeten aan de hand van het bruto binnenlands product per inwoner, kende een soortgelijk verloop. Waar tot het midden van de 19de eeuw mensen quasi overal ter wereld straatarm waren, begon eerst in het Westen en sinds de tweede wereldoorlog ook in andere delen van de wereld het welvaartspeil aanzienlijk te verbeteren. Samen met de gestegen welvaart verminderde ook het analfabetisme van de bevolking, wat dan weer positief is voor de bredere ontwikkeling van de bevolking.

Wat maakte dat de mensheid zulke sprongen voorwaarts kon maken in haar ontwikkeling, daar waar het voordien duizenden jaren een ontwikkelingsstilstand leek, althans op het vlak van de welvaartsverbetering voor velen? Het is niet zozeer de vindingrijkheid of de innovatiekracht alleen. Al is het een feit dat het dankzij innovatie is dat de gezondheidszorg zo sterk verbeterde en blijft verbeteren. En dat de industrialisatie een feit werd met massaproductie en een enorme koopkrachttoename voor de bevolking tot gevolg. Maar innovaties waren ook in het verleden al een feit.

De stoommachine bestond al in rudimentaire vorm bij het begin van onze jaartelling, dat is zowaar achttien eeuwen vóór Denis Papin of Watt. Heron van Alexandria ontwikkelde destijds de aeolipile, de eerste werkende stoommachine. Deze werd echter enkel als rareit ingezet voor het openen en sluiten van een zware tempelpoort. We kunnen ons dus zeker afvragen waarom toen al niet het startsein werd gegeven voor de industriële revolutie. De reden is dat destijds slaven werden ingezet op grote schaal voor het zware werk. Aangezien die door de vele oorlogen en veroveringen massaal beschikbaar waren en een slavenleven weinig waarde werd toegemeten, stierven industriële uitvindingen een stille dood. Ook het China in de periode 600 tot 1100 is een voorbeeld van talloze innovaties, waaronder naast hun nieuwe technologieën inzake scheepsbouw en – navigatie, het buskruit, hydraulische hamers en het spinnewiel vielen. En China kende destijds effectief een relatief grote welvaart, maar weer eens niet vergelijkbaar met die in het Westen de jongste 200 jaren.

De vooruitgang die we hebben geboekt is vooral te danken aan de ambitie die mensen aan de dag hebben gelegd om hun lot te verbeteren. Maar dat deze grote sprong voorwaarts zich niet eerder en niet overal heeft afgespeeld komt vooral door het unieke kader van de opkomst van het Verlichtingsdenken. De aandacht die dat met zich meebracht voor wetenschappelijke vooruitgang, zelfbeschikking en een zeker optimisme in de mogelijkheden voor de mens waren dan weer een ideale voedingsbodem voor het ontstaan van de moderne economische principes.

Het is belangrijk dat diegenen die inspanningen leveren, door te werken of te investeren, zeker zijn dat ze het gros van de vruchten ervan zullen plukken. Maar om innovatief te kunnen zijn, is er bovenal nood aan een omgeving die aanzet tot ideeënuitswisseling. Dat komt vandaag neer op vrije meningsuiting, vrij internet, en open netwerken van communicatie. Democratische ordeningen lenen zich daar veel beter toe.

Maar het is niet omdat we in de beste tijd ooit leven, dat het niet beter kan. Samen met de welvaartstoename en met de industrialisatie steken nieuwe uitdagingen de kop op. Ten eerste de vraag over een rechtvaardige welvaartsverdeling, niet enkel binnen een land, maar ook tussen landen onderling. Binnen de Europese Unie is dat al een behoorlijk scherp debat, maar er is ook de Noord-Zuid problematiek, waarbij het achterblijven van de welvaartstoename en de institutionele stabiliteit in het Zuiden bovendien een bron is voor economische migratie waar tot op heden nog onvoldoende antwoorden op zijn gevonden. Uiteraard is er de klimaatproblematiek, waarbij de omslag naar meer duurzame energiebronnen een serieuze druk legt op de kosten en capaciteit in die regio's die hierin volop investeren, ten opzichte van andere delen in de wereld waar het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen amper op de politieke agenda staat.

Maar soms branden de schijnwerpers op deze uitdagingen van vandaag zo fel, dat ze bijna leiden tot een defaitisme. Alsof de oplossingen niet gevonden kunnen worden, zonder te moeten inboeten aan welvaart en aan wat we hebben opgebouwd. Pessimistische doembeelden hebben inderdaad vaak meer weerklank dan het optimistische "ja, dat kunnen we", wat wordt weggezet als naïviteit of volksverlakkerij.

Angst voor de toekomst kan ervoor zorgen dat je helemaal niets meer kan doen. Letterlijk aan de grond genageld staan. Het lijkt me wel of het Europese vasteland in die laatste modus is beland. Er bestaat zoveel angst voor de snelle veranderingen om ons heen dat we volledig lijken te verstarren.

Angst kan voortkomen uit onwetendheid. De Franken geloofden dat de hemel op hun hoofd kon vallen. En doemdenkers zijn van alle tijden en krijgen in de huidige media een grotere megafoon dan STEM-profielen of vooruitgangdenkers. Door op zekerheid te spelen, denkt men de situatie te kunnen behouden maar de rest van de wereld is nog steeds bezig met een inhaalbeweging en stormt de stilgevallen trein letterlijk en figuurlijk voorbij. Typerend voor de kramp waarin we geschoten zijn, is het achterblijvende investeringspeil in Europa. Nochtans zouden investeringen het verschil kunnen betekenen. Investeringspeil zijn niet enkel belangrijk om de

huidige economische groei te ondersteunen. Zij zijn ook noodzakelijk om het draagvlak voor toekomstige groei te creëren. Zonder voldoende investeringen veroudert de infrastructuur, missen we de boot van innovatie en zal dus ook de lange termijn productiviteitsontwikkeling achterblijven.

Maar niet enkel de overheid, ook gezinnen, zelfstandigen en ondernemers moeten opnieuw het geloof koesteren in het eigen kunnen. De onzekerheid mag ons niet weerhouden te investeren, te ondernemen, te werken. We mogen ons daarvoor niet enkel richten tot de overheid, die alles wel zal oplossen. Een kader dat zich verstrakt en minder en minder ruimte laat voor privé-initiatief of voor *out-of-the-box* oplossingen. We kunnen de uitdagingen nochtans de baas zolang we er maar voor willen gaan. Vooruitgangsoptimisme hoeft niet naïef te zijn, het is net als het verlichtingsdenken destijds een noodzakelijke voorwaarde om ons ook in de toekomst verder te ontwikkelen.

Caroline Ven
Econoom

Vooruitgangsoptimisme bij generatie Z

Stel dat je bent geboren tussen 1997 en 2012. Dan behoor je tot wat sociologen noemen: generatie Z. Over Generatie Z schreef ik in 2023 een boek, *Ge(e)neratie*. Ik wilde weten waar zij – Gen Z'ers – van wakker liggen, waar ze mee opstaan en wat hen bezighoudt. Zelf behorende tot die generatie beseft ik maar al te goed dat mijn blik op de wereld getekend werd door de bril waarmee ik naar die wereld keek. Het was mijn bril. Slechts één van de vele monturen. Hoe kon ik me inzetten voor jongeren als mijn voeling met hen beperkt was omdat ik de jeugd als geheel onvoldoende begreep?

Vandaar ging ik bij het schrijven van mijn boek niet over één nacht ijs. Ik sprak met een zeventigtal jongeren en een stuk of dertig experts over tal van maatschappelijke problemen. In tal van die gesprekken kan ik rode draden ontwarren. Wat kenmerkte nu onze generatie in het algemeen? Welke tendensen zijn zichtbaar?

Ik merkte vooral een gigantische sociale betrokkenheid, naast heel veel onzekerheid. Dat staat vaak haaks op het beeld dat van Gen Z wordt opgehangen. Neen, de wereld laat Gen Z niet koud. Helemaal niet zelfs.

Door het internet en de sociale media zijn we de meest geconnecteerde en wellicht ook meest bewuste generatie ooit. Met de regelmaat van de klok worden we immers geconfronteerd met alle problemen overal ter wereld. Het is voor jongeren soms moeilijk te kiezen aan welk probleem eerst aandacht te besteden. Het klimaat? Of toch eerder de armoede of de oorlogen in Gaza en Oekraïne? Het kan soms overweldigend zijn. Onderzoek wees uit dat een Gen Z'er vandaag op één dag ongeveer evenveel informatie te verwerken krijgt als een middeleeuwse geleerde op zijn hele carrière. Een overaanbod aan prikkels dus.

Het teveel aan informatie paralyseert sommigen, maar lang niet iedereen. Al zagen we bijvoorbeeld met de klimaatmarsen en de protesten tegen de uitspraak in de zaak Reuzegom dat jongeren ook gevolg durven geven aan hun overtuigingen. Dat is mooi, en dat brengt me direct bij het overkoepelende thema van deze editie van *De Spreekwoord*: vooruitgangsoptimisme.

We worden als jonge mensen vaak gebombardeerd met slecht nieuws en ik denk dat we soms te weinig stilstaan bij de effecten daarvan. Ja, een deel van de jongeren vindt het soms moeilijk om door het bos de bomen te zien – of eerder, het licht aan het einde van de tunnel. Toch vindt een ander deel stevast de moed 'ervoor te gaan'.

Ik durf dus te betogen dat het met het vooruitgangsoptimisme van de jeugd niet zo erbarmelijk gaat als vaak gedacht.

Laatst zag ik een BELGA persbericht met bijhorende foto passeren. Een jonge klimaativiste had een protestbord in haar handen, met daarop de tekst: "there is no

future". De jonge vrouw had waarschijnlijk niet door hoe contradictorisch dat was. Want het feit dat ze daar stond met dat bord, op een klimaatbetoging, getuigt juist van vooruitgangsoptimisme. Van het idee dat beter bestaat en morgen niet per definitie slechter is dan vandaag.

Ik denk dat er bij de jeugd nog steeds grote kiemen zijn van vooruitgangsoptimisme, al worden ze niet altijd door de maatschappij op de juiste manier gecultiveerd. Hoe kunnen we dan wel dat vooruitgangsoptimisme bij Gen Z vergroten?

Door met z'n allen dat vooruitgangsoptimisme hoger op de agenda te plaatsen. Zagen, zeuren en negativisme zijn in vandaag de dag. Defaitisme is sexy en wordt gehypet. Dat is op termijn dodelijk voor onze maatschappij.

Sinds de postmodernisten verdwenen de afgelopen decennia alle Grote Verhalen en daarmee ook alle grote ambities. Als we écht vooruit willen gaan, zullen we weer groot moeten durven dromen en zullen we jongeren moeten leren dat ook te doen.

Julien De Wit

De zeven wetten van het pessimisme

Hebben we zojuist een van de beste jaren in de menselijke geschiedenis meegemaakt? Als we door de achteruitkijkspiegel naar 2023 kijken, denk ik dat dat een verdedigbare bewering is. In feite had hetzelfde kunnen worden gezegd aan het einde van vrijwel elk jaar sinds het begin van het millennium (met uitzondering van de rampzalige pandemische jaren 2020 en 2021). Nooit eerder leefden zoveel mensen in welvaart, veiligheid en goede gezondheid.

En toch voelt het niet zo. Er is zoveel verschrikking en ellende in de wereld – kijk alleen al naar de situatie in Oekraïne, Gaza, Soedan en Jemen – dat het moeilijk te geloven is dat het afgelopen jaar, alles bijeen genomen, waarschijnlijk het beste jaar ooit was. Dus, als het leven beter is dan ooit tevoren, waarom lijkt de wereld dan zo deprimerend?

Eén boosdoener wordt gevormd door de media. Elke goede redacteur weet dat "if it bleeds, it leads" ("Krantenkoppen vol bloed verkopen goed"). Als de kranten zich alleen op vreselijke dingen richten en alle goede dingen negeren, is het dan verwonderlijk dat mensen uiteindelijk geloven dat de wereld naar de knoppen gaat?

Maar er zijn meer fundamentele redenen waarom bijna alle nieuwskanalen een afwijking naar negativisme vertonen. Om te begrijpen waarom nieuws bijna steevast deprimerend is, heb ik een lijst opgesteld met zeven wetten van het pessimisme.

1. De wet van de onzichtbaarheid van goed nieuws: vooruitgang gebeurt geleidelijk en onmerkbaar, terwijl achteruitgang in één klap plaatsvindt en onmiddellijk onze aandacht opeist.

De meeste mensen die wanhopig arm aan hun leven beginnen, verbeteren geleidelijk hun omstandigheden – maar één ramp kan hen terug naar af sturen. In de afgelopen 30 jaar zijn elke dag 130.000 mensen uit de extreme armoede ontsnapt. Deze mensen werden niet op een ochtend wakker om te ontdekken dat ze niet langer arm waren. Maar sommige mensen worden wel degelijk wakker met de vaststelling dat ze alles hebben verloren omdat hun huis is afgebrand, een binnenvallend leger hun stad heeft geplunderd of een storm hun oogst heeft vernietigd. In elk geval zijn die 130.000 mensen die aan de armoede zijn ontsnapt een statistische abstractie, en je kunt geen statistische abstracties interviewen op het avondnieuws.

2. De wet van de snelheid van slecht nieuws: niets verspreidt zich sneller dan het licht, behalve slecht nieuws.

Slecht nieuws verspreidt zich uitzonderlijk snel, vooral sinds het tijdperk van de massacommunicatie.

Stel je voor wat er zou zijn gebeurd als een verwoestende tsunami 500 jaar geleden Zuidoost-Azië had getroffen. Mensen in West-Europa zouden niets over deze tragedie hebben vernomen, behalve misschien enkele vage en niet-verifieerbare verhalen, maanden later verteld door een teruggekeerde reiziger die de vernieling overleefde. Maar toen een soortgelijke tsunami in 2011 toesloeg, kon je binnen enkele minuten beelden van de verwoesting op sociale media bekijken.

3. De wet van "rubbernecking" (het zich aan iets vergapen): hoe gruwelijker het nieuws, hoe meer we het oplebben.

Waarom kijken zoveel automobilisten reikhalzend naar een auto-ongeluk aan de andere kant van de weg? Het is niet dat we perverse mensen of sadisten zijn; het is gewoon zo dat we door de evolutie zijn geprogrammeerd om aandacht te besteden aan echt slechte dingen.

Waarom heeft de evolutie ons op die manier geprogrammeerd? Omdat slecht nieuws gemiddeld genomen veel ernstiger gevolgen heeft voor onze fitness en overlevingskansen dan goed nieuws. Als je voorouders op een bepaalde dag geluk hadden, zijn ze er misschien in geslaagd om een groot dier neer te leggen, of zijn ze een onverwachte paringskans tegengekomen, waardoor hun fitness met een paar stappen is verbeterd. Maar elke dag zonder geluk had heel goed hun laatste kunnen zijn. Eén kortstondige verslapping van de aandacht kan je fitness tot nul terugbrengen – als je van de rand van een klif valt, in de kaken van een roofdier terechtkomt of wordt doodgeknuppeld door een rivaliserende stam.

Een studie uit 2023 in *Nature Human Behavior* bevestigde wat iedereen al die tijd al vermoedde: koppen met negatieve woorden krijgen meer klikken dan

koppen met positieve. Wanneer we iets vreselijks zien, is het alsof onze genen collectief in onze oren schreeuwen: "Pas op dat dit jou niet overkomt!"

4. De wet van het behoud van verontwaardiging: het maakt niet uit hoeveel vooruitgang de wereld boekt, de totale hoeveelheid verontwaardiging blijft dezelfde.

Naarmate samenlevingen veiliger en welvarender worden, eisen we er meer van en leggen we geleidelijk de lat hoger voor wat als "veilig" of "welvarend" wordt beschouwd. Dit is op zich geen probleem. Een van de voordelen van vooruitgang is dat je het je kunt permitteren om veeleisender te zijn voor de wereld; we hoeven niet dezelfde niveaus van ellende en lijden te tolereren als vroeger. Maar als je je niet realiseert dat je je eigen normen geleidelijk hebt verhoogd, kun je de indruk krijgen dat de wereld gestaag slechter en slechter wordt. Dit resulteert in het behoud van onze verontwaardiging: hoeveel vooruitgang de wereld ook boekt, de totale hoeveelheid muggenziften en zeuren zal ongeveer dezelfde blijven, zoals we zien wanneer welvarende mensen klagen over problemen uit de eerste wereld, zoals vertraagde vluchten of slecht functionerende wifi.

In *The Better Angels of Our Nature* heeft Steven Pinker de gestage afname van geweld in de afgelopen eeuwen gedocumenteerd. Maar, zoals Pinker opmerkt in zijn boek *Enlightenment Now* uit 2019, wanneer mensen worden geconfronteerd met overweldigend bewijs dat onze samenlevingen steeds minder gewelddadig zijn geworden, blazen ze vaak hun concept van geweld op om hun pessimisme te rechtvaardigen: "Zijn internettrollen niet een vorm van geweld? Is ongelijkheid niet een vorm van geweld? Is vervuiling niet een vorm van geweld?"

5. De wet van de vreselijke aantrekkingskracht: als je geen slecht nieuws vindt, zal het slechte nieuws jou vinden.

Als je in het echte leven tijdens een wandeling op schattige puppy's let, word je tijdens je volgende wandeling niet gevolgd door hordes schattige puppy's. Als je het niet kunt laten om je te vergapen aan een vreselijk auto-ongeluk, zul je op je weg verderop niet nog meer vreselijke auto-ongelukken te zien krijgen. Maar dat is precies wat er op sociale media wél gebeurt wanneer je aandacht wordt getrokken door schattige puppy's of door gruwelijke ongelukken. Zelfs als je niet bewust besluit dat je meer schattige puppy's zou willen zien, zal het algoritme je voorkeur oppikken en je meer geven van wat het denkt dat jij wilt.

Algoritmen van sociale media kunnen daarom alle vooroordelen en impulsen die we al hebben versterken – zelfs die waarvan we ons niet bewust zijn of die we bewust bestrijden om ze te overwinnen. In het tijdperk van de sociale media is het zó, dat als je slecht nieuws ook maar het minste beetje aandacht schenkt, er al snel nog méér slecht nieuws op je afkomt.

6. De wet van zichzelf uitwissende oplossingen: als er eenmaal een oplossing is bereikt, vergeten mensen het oorspronkelijke probleem (en zien ze alleen maar verdere problemen).

Vooruitgang is het slachtoffer van zijn eigen succes. Alle problemen zijn oplosbaar, maar elke oplossing zal aanleiding geven tot nieuwe problemen. Als die minder ernstig zijn dan het oorspronkelijke probleem, zullen we dit terecht "vooruitgang" noemen - maar alleen als we ons herinneren hoe erg het oorspronkelijke probleem was. Veel erge problemen leiden tot oplossingen die veel minder erg zijn, maar nog steeds niet bepaald ideaal. Chemotherapie is een vreselijke beproeving: het verwoest je lichaam, het doet je haar uitvallen, het doet je overgeven. Maar hoe slecht chemotherapie ook is, het is veel beter dan onbehandelde en uitgezaaide kanker.

7. De wet van het ontsmettende zonlicht: hoe vrijer een samenleving, hoe meer laakbare dingen naar boven zullen komen.

Onder een autoritair regime worden afwijkende meningen meedogenloos het zwijgen opgelegd. In liberale democratieën daarentegen zijn mensen vrij om te klagen over zowel echte als denkbeeldige inbreuken. Dus hoe vrijer de samenleving, hoe meer klachten je zult horen over onderdrukking en misbruik. Als je je ooit op een plek bevindt waar iedereen je vertelt dat hun land glorieus voorwaarts marcheert naar de toekomst, of waar iedereen constant applaudisseert voor de mensen die aan de macht zijn omdat ze het leven steeds beter maken, kun je er vrij zeker van zijn dat je in een meedogenloze dictatuur leeft waar niemand zijn mening kan uiten.

Conclusie: we hebben meer "idioten" nodig.

Pessimisme levert nog een laatste, onmiskenbaar voordeel op: het laat mensen slimmer overkomen. Als je beweert dat de wereld er nog nooit zo goed aan toe is geweest als nu, loop je het risico te klinken als de dwaze Dr. Pangloss van Voltaire, die denkt dat "alles het beste is in de beste van alle werelden" omdat hij totaal ongevoelig is voor alle ellende en lijden om hem heen.

Als je beweert dat de toekomst beter zal zijn dan het verleden, dat hoewel er nieuwe problemen zullen ontstaan, we er nieuwe oplossingen voor zullen vinden – zoals we altijd hebben gedaan – lijkt het misschien alsof je een geloofssprong maakt omdat je vertrouwen stelt in dingen die nog niet eens zijn uitgevonden. Ter vergelijking, zoals Jason Crawford heeft opgemerkt: "Als je heel nuchter, wijs, voorzichtig vasthoudt aan het bekende en het bewezene, zul je noodzakelijkerwijs pessimistisch zijn." Als je beweert dat de mensheid op de rand van de afgrond balanceert, klink je als iemand die de angstaanjagende waarheid onder ogen durft te zien, terwijl alle anderen te bang of te dom zijn om het te zien.

Maar het is belangrijk dat mensen die rationele geloofssprong maken, omdat vooruitgang niet onvermijdelijk is. Het is geen natuurwet. Als we de toekomst nog beter willen maken dan het heden, dan zullen we mensen nodig hebben die de cognitieve drogredenen doorzien die "de zeven wetten van het pessimisme" aanmoedigen. We zullen mensen nodig hebben die geloven dat vooruitgang zowel mogelijk als wenselijk is en daarom bereid zijn om daaraan te werken - zelfs als ze het risico lopen als totale idioten over te komen.

Maarten Boudry

*Uit het Engels vertaald door Dirk De Zutter
Bron: Quillette*

Kunnen we stoppen met onszelf de dieperik in te praten?

Vooruitgangsoptimisme maakt in het Westen steeds meer plaats voor risico-aversie, angst en doemdenken, schrijven Pieter Van Nuffel en Gerard Govers.

Waarom hebben wij onze welvaart te danken? Niet aan kapitaal, maar aan ideeën, zo betoogt econome Deirdre McCloskey in haar magnum opus *Bourgeois equality*. Met de opkomst van de burgerij in Vlaamse steden veranderde de houding ten opzichte van ondernemerschap en innovatie. Die ideeën vormden, eerst in de Lage Landen en daarna in Groot-Brittannië, de motor achter economische vooruitgang, legt McCloskey uitvoerig uit.

Recent verscheen een interessante data-analyse die deze theorie kracht bijzet. Vier economen voerden een tekstanalyse uit op meer dan 170.000 Britse werken die gepubliceerd werden tussen 1500 en 1900. Sinds het begin van de 17e eeuw blijkt een duidelijke toename in het gebruik van termen die verband hielden met 'vooruitgang' en 'innovatie'. Die data ondersteunen het idee dat "een culturele evolutie in de houding ten opzichte van de wetenschap deels verantwoordelijk is voor de Britse industriële revolutie en de daaropvolgende economische groei", aldus de wetenschappers.

John Burn-Murdoch, datajournalist van de Financial Times, besloot de tekstanalyse te reproduceren, uit te breiden en meteen ook door te trekken tot vandaag. Wat hij constateerde, is onthutsend. De laatste 60 jaar zijn we in het Westen niet méér woorden zoals 'vooruitgang' gaan gebruiken, maar minder. Terwijl de frequentie van optimistische woorden sinds de jaren 60 met ongeveer 25 procent gedaald is, zijn woorden die verband houden met bedreigingen en risico's veel nadrukkelijker geworden. Volgens Burn-Murdoch is dat wellicht geen toeval, maar het gevolg van "een kracht die groei en vooruitgang tegenwerkt". Met andere woorden: we praten onszelf de dieperik in.

Als onze ideeën effectief zo'n grote impact hebben op onze welvaart, dan kunnen we maar beter wat grondiger nadenken over welke woorden we gebruiken en welke ideeën we een platform willen geven. Een opiniestuk van Jan Rosier en Aviel Verbruggen dat begin dit jaar in *De Standaard* verscheen, is typerend voor een tijdgeest die steeds technologie-sceptischer wordt. Het woord 'innovatie' duikt er 36 keer in

op, maar bijna altijd in negatieve zin. De auteurs lijsten een hele rits maatschappelijke problemen op en zien telkens opnieuw “industriële innovatie” als de baarlijke duivel. Volgens hen is innovatie inherent “discriminerend” en “ondemocratisch”. Ze willen wel “toegankelijke en betaalbare technologie”, maar lijken niet te begrijpen dat daar juist industriële innovatie en massaproductie voor nodig zijn.

Gedeeld vooruitgangsoptimisme in de chipindustrie

Neem de Wet van Moore, een van de bekendste ideeën achter industriële innovatie. Gordon Moore constateerde in 1965 dat het aantal componenten op een computerchip zowat ieder jaar verdubbelt en voorspelde dat die exponentiële toename in rekenkracht zou blijven aanhouden. Zijn voorspelling werd een vorm van gedeeld vooruitgangsoptimisme in de chipindustrie. Gevolg? Rekenkracht werd jaar na jaar goedkoper. In een wereld met een gigantische ongelijkheid blijken miljardairs en studenten toch gewoon dezelfde computer te hebben. Vandaag heeft 91 procent van de Vlamingen met een laag inkomensniveau een smartphone. Die is miljoenen keren krachtiger dan de peperdure computers die in de jaren 60 een volledige zaal in beslag namen.

Ook hernieuwbare energie wordt spotgoedkoop. Vroeger waren zonnecellen zo duur dat ze alleen in de ruimtevaart werden toegepast. Dankzij opschaling en massaproductie is de prijs spectaculair gedaald. Om tegen 2050 een netto-nuluitstoot te bereiken, hebben we nog meer innovatie en meer opschaling van technologische oplossingen nodig. Economen van de Universiteit van Oxford brachten de exponentiële groei en kostendaling van zonnepanelen, elektrolyzers, windmolens en batterijen in kaart. Ze zien er een soort veralgemening in van de wet van Moore. Meer productie betekent lagere kosten. Dat staat bekend als de Wet van Wright, genoemd naar een ingenieur die constateerde dat de kosten per vliegtuig daalden als hij in zijn werkplaats meer vliegtuigen bouwde.

Rosier en Verbruggen beweren dat “innovatie het democratische recht op een gelijke medische handeling verhindert”. Ook hier is het tegendeel waar. Voor een toegankelijke diagnose en behandeling van zeldzame ziekten hebben we snellere DNA-sequencing-methoden nodig. En om gepersonaliseerde kankertherapieën met CAR-T-cellen voor iedereen betaalbaar te maken, moet juist méér technologie ontwikkeld worden om productieprocessen te automatiseren.

Minder onheilsprofeten, meer probleemoplossers

Uiteraard vallen commerciële belangen niet altijd samen met het algemene belang en zullen er zich bij de introductie van nieuwe technologieën vaak ongewenste effecten voordoen.

Zo is het problematisch dat bepaalde toepassingen rond artificiële intelligentie, waarin vooroordelen en andere problemen ingebakken zitten, zomaar op het grote publiek worden losgelaten. Regelgeving, zoals de Europese AI Act, is dan welgekomen om een ethisch kader vast te leggen. Maar minstens even belangrijk als de regelgevers, zijn de probleemoplossers die onderzoeken hoe we betrouwbare en mensgerichte AI mogelijk kunnen maken. Regelgeving mag er niet toe leiden dat innovatie onmogelijk wordt. Proefprojecten verbieden, of het nu gaat om zelfrijdende auto's of ggo's, is niet verstandig.

Volgens Rosier en Verbruggen volstaat “innovatie in een milder tempo” (wat dat ook moge betekenen) om de uitdagingen van morgen aan te gaan. Ze hebben het compleet verkeerd begrepen. Als we het aantal verkeersslachtoffers willen verminderen, de gezondheidszorg betaalbaar willen houden en het klimaatprobleem willen oplossen, dan hebben we niet minder, maar meer innovatie nodig. En als cultuur onze welvaart bepaalt, dan moeten we dringend minder onheilsprofeten en meer probleemoplossers aan het woord laten.

Pieter Van Nuffel

Deze tekst verscheen eerder als opiniestuk in De Standaard

Pieter Van Nuffel

Pieter Van Nuffel (1988) is pers- en wetenschapsvoorlichter bij onderzoekscentrum imec. Eerder studeerde hij Fysica & Sterrenkunde aan de UGent, gaf hij les als praktijkassistent wis- en natuurkunde aan KU Leuven en schreef hij als freelancejournalist voor Data News, Knack.be en EOS Magazine. Van Nuffel is gefascineerd door wetenschap en technologie, door mensen en machines, en door de manier waarop ze elkaar beïnvloeden. Hij is auteur van 'Chips: hoe digitale technologie de wereld verandert' (Academia Press).

Gerard Govers

Gerard Govers is vicerector Wetenschap en Technologie van KU Leuven en lid van de Raad van Bestuur van imec.

In de jaren 1950 vulde een computer een volledige zaal. Vijftig later paste een veelvoud van de rekenkracht in de afmetingen van een boek. Vandaag kunnen we razendsnel informatie verwerken via onze telefoon of horloge. Dat komt door de verbluffende vooruitgang in chiptechnologie. Van je smartphone tot je auto, van ChatGPT tot medische implantaten: de hele wereld draait op microchips.

Het toenemende economisch en strategisch belang ervan heeft op het politieke wereldtoneel heel wat in beweging gezet. Wie technologische, economische en geopolitieke ontwikkelingen echt goed wil begrijpen, moet begrijpen welke sleutelrol chiptechnologie speelt. Dit verhaal biedt de lezer een inzichtelijke kijk in het complexe en sterk vervlochten ecosysteem van de chipindustrie.

Wij, Aarde

Planeet Aarde zoals we ze vandaag kennen, is geboetseerd door het leven op Aarde, door de biosfeer. De biosfeer is planeetvormend. Al bijna 4 miljard jaar heeft de biosfeer de planetaire omstandigheden aangepast. En maar goed ook, want anders was onze planeet hetzelfde lot beschoren geweest als onze zusterplaneet Venus, een doodse steenplaneet onder een verschroeide hitte.

Dat is wat het leven op Aarde doet, de planetaire omstandigheden, waaronder het klimaat, naar zijn hand zetten. En daarbij trekt het leven zich niets aan van zogenaamde planetaire grenzen. Het leven doet maar op. En ja, zo af en toe loopt dit slecht af, ontspoord de Aarde, en krijgt de biosfeer het deksel op de neus onder de vorm van een massa-extinctie. Maar nadien herstelt Planeet Aarde zich weer ... en krabbelt ook de biosfeer terug recht.

Deze realiteit van een planeetvormende biosfeer doet me als geoloog anders kijken naar de relatie tussen mens en planeet. Ook de mens, als 'lid' van de biosfeer, is een planeetvormende soort. Niets nieuws onder de zon! De mens staat niet naast de natuur, de mens is de natuur. Eigenlijk sinds de verovering van het vuur, honderdduizenden jaren geleden, is de mens een geologische kracht geworden, die ingegrepen heeft in alle Aardse sferen, de atmosfeer, de oceanen, de geosfeer, én de biosfeer, meestal met negatieve gevolgen. Maar er is geen weg terug! Dit moeten we gewoon erkennen.

Maar er is één groot verschil met al onze planeetvormende voorgangers. Door wetenschappelijk onderzoek begrijpen we hoe onze planeet werkt. Zo kunnen we dan ook in de toekomst kijken. Wij kunnen via gesofisticeerde computermodellen scenario's uitwerken die de gevolgen op korte en lange termijn van menselijke ingrepen in de Aardse systemen vlijmscherp schetsen. Dit maakt dat de mens nu

een keuze heeft over welke richting het uitgaat met mens en planeet.

Het is dan ook geen kwestie om "terug in harmonie met de natuur te gaan leven", zoals klassieke ecologen bepleiten. Wat betekent dit trouwens? En heeft de mens dan ooit in harmonie met de natuur geleefd? Ons ruimteschip Aarde heeft nu een kapitein aan boord, die mede de koers bepaalt van Planeet Aarde. Er rust dan ook een zware – kosmische – verantwoordelijkheid op onze frêle schouders. De mens is immers gepromoveerd tot rentmeester van Planeet Aarde, dit prachtige en unieke kosmische experiment. Met zijn vernuft, onze evolutionaire troefkaart, zijn we nu verplicht er iets moois van te maken. Met wetenschap en technologie kunnen we de planetaire uitdagingen aan. De droom van een duurzame wereld op een veerkrachtige planeet, waar het goed leven is voor alle aardlingen, ligt in ons vizier.

Dit vooruitgangsoptimisme is geen naïeve wensdroom dat het allemaal wel goed zal komen. Neen, het is een oproep van actieve hoop! Yes We Can! We weten wat er ons te doen staat. Het is gewoon een kwestie om de planetaire uitdagingen recht in de ogen te kijken en ze aan te pakken.

Dit vooruitgangsoptimisme vormt de kern van het ecomodernisme, de groene beweging van en voor de 21e eeuw. Het ecomodernisme verzet zich tegen de dwingende hand van de planetaire grenzen, dat enkel leidt tot doemdenken. Het ecomodernisme verzet zich ook

tegen de oproep om “terug in harmonie met de natuur” te gaan leven, iets wat de mens trouwens nooit in zijn bestaan gedaan heeft. Tot de moderniteit was het leven van de mens immers een bittere strijd van overleven in een vijandige natuur. Het ecomodernisme verzet zich ook tegen het “minder is meer” discours van de ontgroeiers, ook populair bij klassieke ecologen. Ecomodernisten pleiten net voor “meer”, maar dan wel “meer met minder”. Meer ongerepte natuur met minder impact door menselijke activiteit. Meer energie met minder CO₂-uitstoot. Meer gezond voedsel met minder landgebruik. Meer welvaart met minder materiaal. En ecomodernisten ijveren voor een snelle stabilisering van het klimaat, maar dan wel door gebruik te maken van alle maatschappelijke en technologische instrumenten die we in onze gereedschapskist hebben. Ecomodernisten sluiten geen klimaatoplossingen a priori uit omdat ze niet passen in een welbepaalde ideologie. De *sense of urgency* gebiedt ons immers alles uit de kast te halen wat we hebben om het klimaatprobleem aan te pakken. Dus ja, voor ecomodernisten maakt kernenergie deel uit van de CO₂-vrije energiemix van de toekomst. En ja, ecomodernisten willen investeren in technologieën om CO₂ terug uit de atmosfeer te halen. En ja, uiteindelijk hebben ecomodernisten vanuit een pragmatisme meer vertrouwen in snelle technologische oplossingen voor het klimaatprobleem dan in trage gedrags- en maatschappijverandering. Maar het ecomodernisme is ook een humanistische beweging die ernaar streeft dat elke mens op Aarde een goed leven kan leiden, niet alleen in het Globale Noorden maar ook en vooral in het Globale Zuiden. Het ecomodernisme gaat dan ook steeds op zoek naar dat moeilijke evenwicht tussen planetaire en maatschappelijke uitdagingen. De slogan van de wereldwijde ecomodernistische beweging *WePlanet* is dan ook “*liberate nature, elevate humanity*” (“*bevrijd de natuur, verhef de mensheid*”).

Het ecomodernisme plaatst de mens centraal als rentmeester van ‘onze’ planeet. Het is dan ook ‘Wij, Aarde’, een kosmisch lot dat wij moeten dragen, of we het nu graag hebben of niet. We kunnen niet langer verzuimen aan onze planetaire verantwoordelijkheid. Dit moderne groene denken, dat voluit de wetenschap en technologie omarmt, gelooft in het menselijke vernuft. Het straalt dan ook een hoopvolle boodschap uit dat we de planetaire uitdagingen aankunnen. Het doet ons dromen van het ‘Goede Antropoceen’, een tijdperk van een duurzame wereld op een veerkrachtige planeet.

Manuel Sintubin is geoloog aan het departement Aard- en Omgevingswetenschappen van de KU Leuven. Hij is auteur van het klimaatessay *Wij Aarde. Een geologisch en ecomodernistisch perspectief op klimaatverandering*

Vooruitgangsgeloof

Vooruitgangsgeloof is een vorm van optimisme: we gaan erop vooruit. In onze tijd is dat optimisme evenwel verre van evident voor iedereen. Velen vinden dat we stagneren, dat we blijven stilstaan; niet weinig anderen, en vooral ook jongeren, menen dat we er zelfs op achteruitgaan, het wordt niet beter, maar slechter. Die zijn dan pessimistisch ingesteld. De wereld gaat ten onder en niemand die er iets aan doet, niemand kan er iets aan doen, de problemen zijn te groot. Het leven heeft geen zin, waarom ons nog inzetten?

We kunnen het er moeiteloos over eens zijn dat niet alles optimaal is. Veel, zo niet alles is voor verbetering vatbaar. Het is echter niet omdat niet alles volmaakt is, dat we blind moeten zijn voor wat er best goed is. De teleurstelling of zelfs wrevel over wat beter kan en beter moet, mag ons niet verhinderen ons te verheugen over wat al beter is dan het vroeger was. Het mag ons evenmin ontmoedigen om ons in te spannen voor nog meer beterschap. Er is wel degelijk vooruitgang mogelijk: heel wat is nu beter dan het ooit geweest is, en voor veel meer mensen. Er is dus geen stagnatie, en al zeker geen achteruitgang, zoals doem- en complotdenkers beweren, overigens zonder enig overtuigend argument of wetenschappelijk bewijs.

En toch blijven de meningen daarover sterk verschillen. Dat moet een reden hebben. Mensen meten hun tevredenheid en geluk af aan de hand van hun eigen situatie, maar ook van de toestand in de wereld. Over hun eigen situatie kunnen ze het best zelf oordelen, al is dat oordeel dan zelden objectief. Ook daar geldt dat het altijd beter kan. Zelfs in ons eigen land, nochtans een van de rijkste ter wereld, zijn er nog heel wat mensen die het niet breed hebben, en die bovendien weinig redenen hebben om snel beterschap te verwachten, of dat toch zo aanvoelen. Maar dat zijn er minder dan ooit, en ze hebben het beter, veel beter dan de armen van pakweg honderd jaar geleden.

Wat de toestand van de wereld aangaat, daarover maken we ons vreemd genoeg vooral zorgen. Ongetwijfeld komt dat goeddeels door de negatieve bias van de berichtgeving, maar ook objectief gesproken is er wel enige reden tot bezorgdheid. Sinds de jaren 1960 is ecologie een van de belangrijkste oorzaken van zorg en zelfs angst: het milieu, vervuiling, klimaatverandering, energie, spelen een belangrijke rol in onze ervaring. Maar ook het geweld van oorlog en terrorisme is nooit ver weg, en soms zelfs verraderlijk dichtbij. Zodanig dat inderdaad velen menen dat er helemaal geen sprake is van vooruitgang. De berichtgeving moet vrij zijn, en niet geleid door toevallige machthebbers. Maar het is hoog tijd dat de media zich bewust worden

van hun verantwoordelijkheid voor de gevolgen van de keuzes die zij bewust of onbewust maken. Ook politici en politieke partijen, inzonderheid de populistische, zouden moeten inzien dat mensen welbewust angst aanjagen voor vermeende bedreigingen, louter om stemmen te halen en verkozen te worden, een uiterst gevaarlijk spel is, dat weleens een zelfvervullende profetie zou kunnen worden.

Auteurs zoals Steven Pinker en hier bij ons Maarten Boudry mogen dan al dikke turven en knappe essays schrijven met uitvoerig gedocumenteerde bewijzen dat het met de wereld op alle mogelijke punten steeds beter gaat, dat de wereld letterlijk niet om zeep is, dat het nog nooit zo goed geweest is voor zoveel mensen, zelfs op wereldschaal, zelfs in de meest achterlijke gebieden, ze lijken vooral te roepen in de woestijn terwijl de media en de populisten ongenadig het laatste slechte nieuws blijven spuien. Kunnen ze allebei gelijk hebben? Dat lijkt erg onwaarschijnlijk. Wat is dan de (meest) objectieve waarheid?

Misschien moeten we ons eerst afvragen of vooruitgang wel mogelijk is, en waarop die dan gesteund is. Het christendom, dat onze beschaving al twintig eeuwen zo sterk tekent, houdt voor dat ons tijdelijke leven hier op aarde een onvermijdelijke en onveranderlijke lijdensweg is. Dat eeuwige leven is zoveel belangrijker dan ons korte aardse bestaan, dat we vooral daarmee moeten bezig zijn, en het huidige leven moeten nemen zoals het komt. Er is toch niets aan te veranderen, alles ligt in Gods handen, de mens wikt, maar God beschikt. En zo zag het er inderdaad lang naar uit. Het christendom streefde naar het behoud van het status quo, door God geschapen. Niet toevallig was de Kerk in die tijdelijke wereld machtig en rijk. In het christelijke wereldbeeld lag alles vast, alles was door God geschapen zoals het nu was, en iedereen moest de eigen vaste plaats kennen. Dat idee heeft heel lang stand gehouden, mede dankzij een krachtige propagandamachine en een meedogenloze onderdrukking. De burgerlijke overheid, keizers, koningen, de adel, de rijken, steunden de Kerk daarin, en beweerden dat hun gezag van God zelf afkomstig was, en dus onaantastbaar.

Er zijn evenwel altijd al mensen geweest die het daarmee grondig oneens waren, en die de bestaande toestand wilden veranderen, in hun eigen voordeel, en in het beste geval in het voordeel van de mensheid.

Dat men het eigen lot wil verbeteren, ligt voor de hand, zeker als dat lot niet benijdenswaardig is, maar zelfs als men in feite niet te klagen heeft. De mens is zich bewust van wat is, maar ook van wat kan, en wat kan, wil men ook proberen. De mens wil leven en overleven, standhouden, eten en drinken, zich beschermen tegen de elementen, maar ook genieten en passies beleven, ook seksueel, alleen en samen met anderen. De mens is nieuwsgierig naar al wat mogelijk is, gaat zelf op zoek of laat zich inspireren door anderen. En

al wat mogelijk is, wordt vroeg of laat ook uitgeprobeerd. Wat godsdiensten en filosofieën ook mogen beweren, mensen zijn intrinsiek vrij om al te doen wat ze kunnen. En wat ze kunnen, dat is fenomenaal. We hoeven slechts terug te denken aan de eerste mensachtigen, en dat te vergelijken met de huidige mensheid, om met zekerheid vast te stellen dat verandering ten goede wel degelijk mogelijk is. We zijn nu al met meer dan acht miljard, terwijl dat in 1950 slechts tweeënhalf miljard was, zo snel kan het gaan. En vergelijk onze huidige levensstandaard met die van 1950, of 1850, of 850... Het is onweerlegbaar zo dat de mens gedreven is om zichzelf in stand te houden, om van het leven te genieten, en om zich voort te planten.

Uiteindelijk was het Charles Darwin (1809-1882) die op streng wetenschappelijke gronden dat wereldbeeld zou doen wankelen. Hij kwam tot de conclusie dat alles niet was zoals God het geschapen had, ongeveer 4.000 jaar geleden, maar dat het veel, veel ouder was, en dat alles sterk geëvolueerd is. Met andere woorden: verandering is niet alleen mogelijk, ze is onvermijdelijk, ze is essentieel; en ze is niet negatief of onverschillig, ze is selectief, ze leidt tot een steeds grotere diversiteit en complexiteit, en uiteindelijk tot een hogere levenskwaliteit. Het is daar dat we naar de oorsprong moeten zoeken voor het principe zelf van de vooruitgang en van het vooruitgangsgeloof.

Een ander essentieel aspect van de evolutie van de mensheid is de technologische vooruitgang. Die is op zich niet darwinistisch: het gaat niet om erfelijke eigenschappen, om DNA (al lijken sommige mechanismen wel heel sterk op die biologische evolutie). Cultuur, beschaving of hoe men het ook wil noemen, is ook materieel, en ook dat evolueert, omdat men voortbouwt op het bestaande, of tot revolutionaire nieuwe inzichten komt, vooral op wetenschappelijke gronden. Het goede dat verworven is, wordt vastgelegd in de cultuur, waar het voor iedereen ter beschikking is.

Hoe we het ook bekijken, verandering is niet alleen mogelijk, maar onvermijdelijk, het is eigen aan levende wezens. Bovendien is die verandering essentieel selectief, en leidt ze tot reële en aanzienlijke vooruitgang, verbetering dus, voor heel de menselijke soort. We hebben dus alle reden om optimistisch te zijn over de toekomst, om te geloven in reële vooruitgang.

Karel D'huyvetters

<http://blog.seniorennet.be/kareldhuyvetters/>
<https://spinoza-in-vlaanderen.weebly.com/>
<https://uitgeverij-coriarius.weebly.com/>

Jonkies

Nieuwe jongerenconsulent West-Vlaanderen

Hey! Ik ben Lotte en sinds 1 maart 2024 ben ik de nieuwe jongerenconsulent in West-Vlaanderen, graag stel ik mezelf dan ook even voor! Vorig jaar studeerde ik af als Kunstwetenschapper aan de Universiteit Gent. Tijdens mijn studie was ik vaak actief als vrijwilliger in de socio-culturele sector. Het was dan ook via vrijwilligerswerk dat ik bij Dwaalzin terecht kwam, namelijk via Blikkenwerpers, een participatief kunstproject dat plaatsvindt in Gent. Het was een erg leerrijke, maar vooral ook een erg leuke ervaring! Je komt terecht in een creatieve omgeving, samen met leeftijdsgenoten, waar je volledig jezelf kan zijn en de mogelijkheid krijgt om jezelf verder te ontwikkelen. Sindsdien volgde ik de activiteiten van Dwaalzin via sociale media, tot ik de vacature voor jongerenconsulent online zag verschijnen. Het is voor mij dan ook superleuk om in een job terecht te komen waar ik zelf projecten kan uitwerken!

Het eerste project dat nieuw leven werd ingeblazen is Keukenklets. Dit project bestaat uit kookavonden, waar telkens een specifiek maatschappelijk thema wordt besproken. Hoewel de activiteiten een eindje hebben stilgelegd, waren de vrijwilligers van dit project meteen enthousiast om weer aan de slag te gaan. De eerste nieuwe editie vond eind april plaats en had als thema 'Stirring the Facts!' Dit jaar moeten de vrijwilligers van dit project namelijk zelf voor de eerste keer naar de stembus, wat een hoop keuzestress met zich meebrengt. Deze avond stond dan ook in het teken van kiezen terwijl we overladen worden met informatie via sociale media. We

bespraken dan ook hoe je fake news kan herkennen, en wat een factcheck precies inhoudt.

Verder zijn we volop bezig met de voorbereidingen voor Prisma Queer Arts festival in Brugge. Dit festival gaat door in het weekend van 8-10 november en is een moment waarop de LGBTQIA+ community gevierd wordt. Het is een samenwerking tussen verschillende organisaties, waaronder Dwaalzin en huisvandeMens Brugge, Entrepot, CGSO, Diversiteitsdienst stad Brugge en vele andere enthousiastelingen. Met Dwaalzin gaan we telkens op zoek naar vrijwilligers om samen een activiteit of workshop op poten te zetten, want participatief werken is een van de pijlers van onze werking.

Als nieuwe jongerenconsulent bij Dwaalzin hoop ik mijn stempel te mogen drukken op de jongeren community in West-Vlaanderen. Mijn doel is om openheid te creëren voor jongeren om zichzelf te ontwikkelen en kritisch na te denken over maatschappelijke thema's. Wie zich geroepen voelt om deel te nemen aan een van de activiteiten, of om mee te organiseren kan zich steeds aanmelden via de website van Dwaalzin. Er zijn ook nieuwe projecten in aantocht, dus hou zeker de socials van Dwaalzin in de gaten!

Lotte Leenknecht (zij/haar)

*Jongerenconsulent West-Vlaanderen
Meer info : <https://dwaalzin.nu/>*

Vooruitgang is een schone zaak, En geeft het mensdom veel vermaak.

Vrij naar Eduard Douwes Dekker.

Vooruitgangsoptimisme. Wat een mooie uitdrukking!

Ik geloof in vooruitgang en ben een optimist ter zake. Deze combinatie maakt van mij een gelukkig man. Het geeft mij een zalig gevoel.

Nu moet je toch eerlijk bekennen dat we hier in onze contreien qua vooruitgang niet mogen klagen. Vergelijk dat eens met de rest van wereld en met vijftig jaar geleden. Onze plaatselijke en huidige situatie is als het ware het speerpunt van vooruitgang. Denk maar aan alles waarvan we hier genieten. De welvaart, de levensstandaard, het comfort, de gezondheidszorg, de scholarisatiegraad, de vrijheid van zeggen en schrijven en geloven, de technologische ontwikkelingen, de wetenschappelijke output, het cultureel leven, de artistieke creativiteit, de vrije tijd, ons democratisch politiek stelsel, enz. Mijn plaats in Sprokkel zou te kort zijn om hier alle terreinen op te noemen.

En we mogen ook niet klagen over landgenoten die in dit alles een fundamentele rol spelen of gespeeld hebben. Kunstenaars, wetenschappers, ondernemers. Magritte en Delvaux. Marc Van Montagu, een wereldautoriteit op het gebied van plantengenetica. Janssens farmaceutica, een mondiaal begrip. En noem maar op. Het zit in ons bloed.

Diegenen die beweren dat we hier leven in kommer en kwel zijn psychopathologische pezewevers. Want het is onmiskenbaar dat de kwaliteit van ons bestaan met rasse schreden is vooruitgegaan. Ik kan het weten want vijftig jaren geleden liep ik hier reeds rond op deze aardbol en kan dus vergelijken. Diegenen die de vooruitgang betwijfelen zijn vooruitgangspessimisten.

Of achteruitgangsoptimisten.

Of politiciers in verkiezingsmodus.

Natuurlijk is het menselijk en dus begrijpelijk dat sommigen onder ons zich bedreigd voelen of althans ongemakkelijk. Vooruitgang is zeker ook een sprong in het duister, een stap naar een onbekend iets. Het kan angst inboezemen, volkomen terecht. En dan krijg je klassieke houdingen en redeneringen. We hebben het nu zo comfortabel, laat het zo blijven. Laat ons koesteren wat we hebben. Waarom zouden we veranderen? Of vernieuwen? Het ontredert en leidt soms tot paniek.

Toen ik voor de eerste keer een wc doortrok ten huize van een vriendje schrok ik mij ook een hoedje. Ik dacht dat

ik een kraan had opengedraaid en trachtte dat geweld tegen te houden. Dat ging niet natuurlijk. Dat ding bleef maar stromen, want hoe meer ik trok aan die ketting, hoe meer water tevoorschijn kwam. Ik panikeerde toch even. Wist ik wat een chasse was, want bij ons thuis hadden we dat niet. Mijn moeder kapte op het einde van de dag een emmer water door de wc. Een mooi voorbeeld van vooruitgang en innovatie die bij een eerste confrontatie enige verwarring zaait.

Inspelen op die gevoelens van onzekerheid en vernieuwingsangst is een typische truc van nationalistische en conservatieve partijen. In stand houden wat we hebben, veranderingen tegenhouden en nieuwkomers de pas afsnijden. Het bedreigt ons volk en onze beschaving. Kies voor zekerheid en vooruitgangstop. Dan kun je slapen op je twee oren en luister niet naar die sirenen die ons erfgoed belagen.

Hoe kun je zo iets counteren? Wel, ik heb daar een verhaal voor. De primeur geef ik aan Sprokkel. Ik schrijf dat met enige schroom, maar wel in het geloof dat hier alles mogelijk is, hoe controversieel en uitdagend ook.

Geloof in en werken aan vooruitgang zit in onze genen. Het is volkseigen zoals sommigen zeggen. Een besmet begrip, maar ik gebruik het nu zelf.

Wij zijn genetisch het resultaat van een mengeling van de Europese diversiteit. En dat maakt ons sterk, dat maakt ons behoeders en promotors van de vooruitgang. Wij zijn een fors en ondernemend volk dankzij de mix van genen die zich in de loop van vorige eeuwen heeft ontwikkeld.

Ongeveer iedereen in Europa heeft hier zijn genetische sporen nagelaten. De Italianen, de Germanen, de Noormannen, de Hunnen, de Spanjaarden, de Oostenrijkers, de Fransen, de Hollanders. En laat ons de Duitsers niet vergeten. Volgens sommige bronnen zouden hier zelfs ook kozakken een tijdje gelogeed hebben na Waterloo. En hun genetische sporen hebben nagelaten.

De mogelijke kwalijke gevolgen van inteelt zal je hier bij ons niet aantreffen, integendeel. We hebben de beste eicellen en het beste sperma van Europa verzameld en dat heeft geleid tot een volk met een sterk genoom. Hoe komen we anders aan dat speerpunt qua ontwikkeling en vooruitgang? Diversiteit is het antwoord en zal het antwoord blijven.

We moeten dus immigratie toejuichen, want integratie van nieuwe genen kan ons alleen maar sterker maken en is een garantie voor onze toekomst als natie.

Er zijn politieke partijen die het nog steeds niet begrepen hebben. Eigen volk eerst! Prima, maar dan moet je nieuwkomers toelaten en toejuichen. Zij komen immers ons volk versterken. Die nieuwelingen terugsturen is een verschrikkelijke vergissing. De nationalistische partijen

ondergraven hun eigen ideologie. Het zijn verdorie fundamentele volksverraders.

Beste mensen, wij zijn de top qua vooruitgang en laat dat zo doorgaan. Kijk naar de wijze daden van je voorouders en luister niet naar die valse profeten. Kies voor het avontuur, de sprong vooruit, de verandering, de innovatie.

Is veranderingsbereidheid geen humanistische deugd?

Pink Panther

De vrijzinnige ontmoetingscentra in de schijnwerpers

Het Vrijzinnig Huis, De Geuzetorre, De Kim... Het is maar een kleine selectie uit de lange lijst van stopgezette en actieve vrijzinnige ontmoetingscentra.

Ben of was je betrokken bij een bestaand of reeds stopgezet vrijzinnig centrum? Kan je er wel een en ander over vertellen? Meld je dan aan bij het Centrum voor Academische en Vrijzinnige Archieven. CAVA is naar jou op zoek in het kader van de realisatie van een boek over de vrijzinnige centra.

Centra (FVC), aan **een boek met een eerste bundeling van basisinformatie over alle bestaande en reeds stopgezette vrijzinnige centra.**

Kan CAVA zijn licht bij jou opsteken?

Was jij betrokken bij de oprichting van een centrum? Kan jij het oprichtingsverhaal vertellen? Wanneer kwam het centrum er, onder welke vorm, op welke locatie en met welke steun? Of raakte je later betrokken bij de werking? Weet jij meer over de verhuis van het centrum? Kan jij wat vertellen over de eigenheden van een specifiek centrum, over zijn activiteiten of over belangrijke momenten in zijn geschiedenis?

Of heb je weet van bronnen die interessant zijn om de geschiedenis van het vrijzinnig centrum te schrijven en te tonen? Was je zelf niet betrokken, maar kan jij CAVA in contact brengen met personen die iets kunnen bijdragen aan dit project?

Kortom, kan je informatie aanleveren voor de realisatie van het boek? Neem dan contact op met CAVA. Dat kan via het contactformulier op de projectpagina (<https://cavavub.be/nl/het-vrijzinnig-ontmoetingscentrum-in-de-schijnwerpers> of via de QR-code). Je kan er eventueel schriftelijk al wat inhoudelijke informatie achterlaten en/of je aanmelden voor een gesprek met een medewerker van het centrum. Je kan het centrum ook bereiken via mail (cava@vub.be) of telefonisch (02 629 24 34). Ze zijn uiteraard steeds bereid om verdere vragen te beantwoorden.

Alvast hartelijk dank voor jouw bijdrage aan de realisatie van dit boek!

Een boek over de vrijzinnige centra

Nog voor de vrijzinnigheid zich min of meer centraal ging organiseren, met de oprichting van koepelvereniging Unie Vrijzinnige Verenigingen (UVV), bestonden her en der al 'vrijzinnige ontmoetingscentra', vaak initiatieven van lokale afdelingen en lokale betrokkenen bij verenigingen zoals het Humanistisch Verbond, de Oudervereniging voor de Moraal, Humanistische Jongeren, of culturele verenigingen zoals Willemsfonds, Vermeylenfonds. Voor veel lokaal actieve vrijzinnigen vormden (en vormen) de bijeenkomsten en activiteiten in deze lokale centra het echte hart van de vrijzinnigheid, terwijl ze niet per se een hechte band hadden met nationale bestuursleden en het nationale beleid. In 1988 kwam het tot een Federatie van Vrijzinnige Centra (FVC), een koepelvereniging die lokale centra (met vzw-structuur) ondersteunt en vertegenwoordigt, en die op haar beurt lid is van UVV/deMens.nu.

Als erkenning van die gevarieerde geschiedenis van lokale vrijzinnige activiteit, werkt **CAVA** in 2024, met projectsteun van deMens.nu en in overleg met de Federatie Vrijzinnige

Historisch Kortrijk

Organisator: Willemsfonds
Veurne-De Panne-Koksijde
Datum: vrijdag 6 september
Uur: vertrek om 9u met bus aan station Veurne
Locatie: vlasmuseum/broeltorens/evocatie 1302 in kerk op Zegerplein/bezoek begijnhof /avondmaal in "Vesper"
Prijs: 83 euro

De bus laat ons uitstappen aan "texture", het museum ingericht in een originele vlasopslagplaats met hedendaagse opbouw: bezoek met gids / vrije lunch op één van de talrijke terrasjes op de nieuw aangelegde Leieboorden / bezoek aan de Broeltorens met gids /historische beeldevoctie in de kerk van de geschiedenis die geleid heeft tot de guldenasporenslag (max. 24 zitplaatsen) / bezoek begijnhof met eventueel audiogids / avondeten in "Vesper": aperitief, hoofdgerecht, glas wijn en koffie.

INFO: Eddy Deboyser - deboyser.eddy@skynet.be - 0473 89 39 14

Lezing "Over vrije meningsuiting" door Luc Bentein, ethicus

Organisator: Mensen & Wetenschap Westkust i.s.m. Willemsfonds en Humanistisch Verbond.
Datum: donderdag 12 september
Uur: 14u30
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48
Prijs: 5 euro/ ledenprijs 3 euro Willemsfonds en HV

Een thema volop in de belangstelling. Wordt de vrije meningsuiting als fundament van het vrijzinnig humanisme in vraag gesteld, resp. uitgehold? Maar is deze vrije meningsuiting absoluut en onbeperkt? Voorbeelden uit het buitenland baren ons zorgen. Zijn er dan hogere waarden die dienen in acht genomen te worden? Hoe verhoudt de vrije meningsuiting zich tot de "woke-hype"?

INFO: marc-mortier@telenet.be - 0475 972 198

Door-Denkers – thema "vergrijzing"

Organisator: Vrijzinnig Huis Koksijde
Datum: zondagen 22 september en 17 november
Uur: 10.00 – 11.30u
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48
Prijs: gratis

Een nieuw initiatief waarbij we samen met alle deelnemers van gedachten wisselen over het thema "Vergrijzing". In het voorjaar kwamen in drie sessies al diverse thema's aan bod, waarbij de deelnemers met elkaar in gesprek gingen

INFO: Fred Hamerlinck – dr.hamerlinck.foundation@gmail.com

Kunst-Zinnig - lokale kunstenaars gaan met elkaar én het publiek in dialoog rond het thema Verbondenheid/Verbinding

Organisator: Vrijzinnig Huis Koksijde
Datum: vrijdag 18 oktober tot en met zondag 20 oktober
Locatie: Vrijzinnig Huis Koksijde, Galloperstraat 48
Prijs: gratis

Zie de aankondiging in deze Sprokkel

INFO: Joeri Stekelorum – stekelorum@telenet.be

Kunst-Zinnig

Met dit initiatief wil Vrijzinnig Huis Koksijde een zinvolle invulling geven aan de nood in onze regio om een forum te geven aan lokale kunstenaars die met elkaar in dialoog willen gaan. Centraal staat een vrijzinnig-humanistisch thema waarrond jaarlijks een kunsthappening wordt georganiseerd. Dit jaar kiezen we voor het thema **Verbondenheid / Verbinding**.

We maken er een heuse happening van waar verbinding tussen mensen en de deelnemende kunstenaars het doel is, naast reflecteren door én participeren van het publiek. Communicatie én beleving staan centraal. Kijken én zien... Een uniek én **eigen-vrij-zinnig** project.

Els Desmedt, ere-directeur Westhoek Academie Koksijde, is curator van dit project.

Programma

Vrijdag 18 oktober 2024 – 19u30

Vernissage van de tentoonstelling en het project (uitnodiging volgt)

Zaterdag 19 oktober – 15u00

Op de koffie bij de kunstenaars, in dialoog met de bezoekers over hun werk en het thema

Zondag 20 oktober – 11u00

Doorlopende expo met demonstraties en gesprekken met de kunstenaars

Aperitiefconcert met live muziek

De tentoonstelling is doorlopend open op 19 en 20 oktober van 10-18 uur

Deelnemers editie 2024

Mia Reynaert (schilderijen, tekeningen, abstract)

& **Debora Dewint** (keramiek, ruimtelijk abstract)

gaan in dialoog met gastkunstenaars

Hélène Viaene (keramiek, ruimtelijk figuratief)

& **Aagje Vanoverbeke** (vrije grafiek en Japanse houtsnede)

ZONDAGEN IN HET VRIJZINNIG HUIS KOKSIJDE

Elke zondag is de bar van het Vrijzinnig Huis Koksijde open van 11u. tot 13.30u.

Ideaal voor een gezellige babbel en een drankje!

Dienstverlening

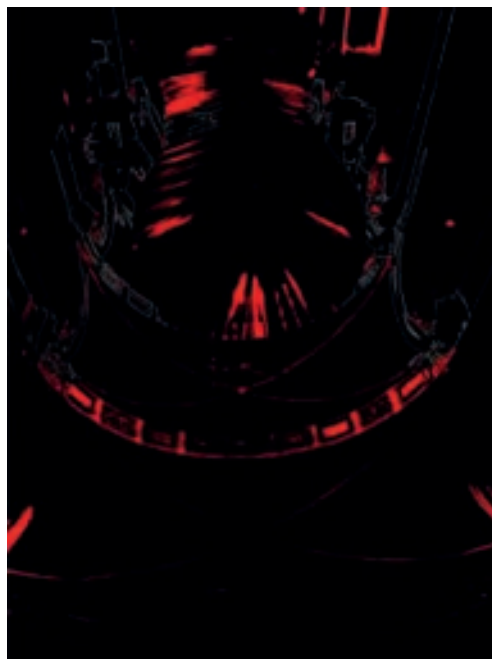

Voor de dienstverlening van huisvandeMens Koksijde kunnen jullie tijdens de kantooruren terecht op het nummer 058 52 08 94 om een afspraak te maken. Je krijgt **Talitha Ligneel**, de administratief medewerkster aan de lijn. Zij is verantwoordelijk voor het plannen van de afspraken met consulente **Julie Dumolein** en de verdere opvolging.

Voor dringende zaken buiten de kantooruren bel je best volgend nummer voor onze permanentiedienst: 057 230 630.

Onze dienstverlening omvat het verzorgen van vrijzinnig humanistische plechtigheden, gespreksbegeleiding, het in orde brengen van wilsverklaringen en informatie verlenen.

Bij vragen, aarzel niet om contact met ons op te nemen.

KENNIS VERGAREN

Nieuwsgierigheid, bewondering, verwondering

Of zelfs afschuw Bij ontmoetingen van gedachten,
bevindingen en realisaties Van denkers, filosofen,
wetenschappers en kunstenaars

Van allerlei slag en inslag

Ontvankelijk voor De omvattende uitnodiging

Om mee terreinen van kennis te bevruchten

Deelachtig te zijn In het zoeken, denken, creëren

Kennis als verruimend genieten In levensvreugde
schenken Door aan te bieden

En toegankelijk te zijn

Gustaaf de meersman

Vrijzinnig Huis Koksijde:

een warme thuis voor de vrijzinnige verenigingen uit de regio ...

Het Vrijzinnig Huis Koksijde zoals we het nu kennen in de Galloperstraat 48 heeft reeds een hele geschiedenis achter de rug. Na 15 jaar haar stek te hebben gehad in de Home Pecher in Sint-Idesbald, moest in 2015 verhuisd worden, eerst naar het Sociaal Huis en nadien naar de voetbalterreinen in Koksijde-Dorp.

In 2016 kregen we het mooie aanbod van de gemeente Koksijde om onze intrek te nemen in het huidige gebouw, dat door de gemeente werd aangekocht. Een uitstekende locatie om onze werkzaamheden en activiteiten verder te ontplooiën. Eindelijk hadden we, na vele omzwervingen, een eigen Huis en thuis.

Vrijzinnig Huis Koksijde is dan ook het uithangbord voor de verspreiding van het vrijzinnig gedachtegoed en de draaischijf van de vrijzinnig humanistische verenigingen in de regio. Een thuis voor deze verenigingen die op die manier hun eigen werking kunnen verzekeren. We bieden hen onderdak voor de activiteiten die ze inrichten.

Deze verenigingen zijn:

- **Het Humanistisch Verbond** Westhoek en Humanistisch Verbond Koekelare: zij staan o.m. in voor de organisatie van het Lentefeest (6-jarigen) en het Feest Vrijzinnige Jeugd (12-jarigen)
- **Vermeylenfonds** Koksijde-Oostduinkerke, culturele vereniging verspreid over Vlaanderen en Brussel, die met vrijwilligers sociaal-culturele activiteiten in de breedste zin van het woord organiseert; genoemd naar August Vermeylen
- **Willemsfonds** Koekelare en Willemsfonds Veurne-De Panne-Koksijde: een sociaal-culturele vrijwilligersorganisatie, genoemd naar Jan Frans Willems, met een missie en vooral: met een hart voor de Nederlandse taal. Het Willemsfonds is een ontmoetingsplaats waar je geniet van cultuur in de ruimste zin van het woord.
- **Mensen & Wetenschap** Westkust: de focus van deze vereniging ligt op wetenschapsdialoog en -communicatie. Het doel is mensen goed wetenschappelijk te informeren zodat zij hun rol als actieve burger kritisch en constructief kunnen opnemen.

Elk van deze verenigingen heeft een eigen bestuur en eigen vrijwilligers die belangeloos de activiteiten organiseren. Zij hebben ook een eigen budget waarmee ze sprekers betalen en de huur van de zaal in het Vrijzinnig Huis Koksijde bekostigen. Want ook Vrijzinnig Huis Koksijde draait alleen op vrijwilligers en beperkte inkomsten en ondersteuning door de vzw Panne Instituut.

De belangrijkste inkomstenbron van deze verenigingen zijn de bijdragen van leden, naast (soms) gemeentelijke subsidies.

Dat is meteen ook de reden waarom lid zijn van het Vrijzinnig Huis Koksijde (reeds jaren slechts 10 euro voor het hele gezin), niet automatisch betekent dat je aan ledentarief de activiteiten die de andere verenigingen in het Vrijzinnig Huis Koksijde organiseren, kan bijwonen. Of, wanneer je lid bent van bijv. Vermeylenfonds, ook aan ledentarief een activiteit kan bijwonen van Mensen & Wetenschap.

Elke lidvereniging bepaalt dus vrij de voorwaarden voor de toegang tegen het ledentarief. Zo genieten, bijvoorbeeld, leden van het Willemsfonds en van het Humanistisch Verbond het ledentarief bij de lezingen van Mensen & Wetenschap.

Het is net de diversiteit van de verenigingen die zorgt voor een boeiend en gevarieerd aanbod aan lezingen en activiteiten in ons Vrijzinnig Huis Koksijde. Jullie trouwe aanwezigheid zorgt uiteraard voor ambiance, maar vooral voor waardering van de vele vrijwilligers

Vermeylenfonds
verbinden | verbreden | verdiepen

Donderdag 11 april 2024

Lezing "Extreemrechts.

**De geschiedenis herhaalt zich niet" door
Vincent Scheltiens**

Hij analyseert de bijzondere aard van extreemrechtse organisaties en hun discours. Hij besluit met een pleidooi voor ernstige reflectie en debat, en roept op om actie te ondernemen, om mensen opnieuw warmte, hoop en perspectief te verschaffen. Om

die verwachtingshorizon en die nieuwe solidariteit en verbondenheid te creëren, moet nagedacht worden over strategie.

Extreemrechts is een hardnekkig fenomeen dat regelmatig terugkeert en waarvan de curve vaak afgevlakt maar nooit gecrusht werd. Om het fenomeen te vatten, moet zowel naar het verleden als buiten onze grenzen gekeken worden. Termen als fascisme en populisme helpen ons nauwelijks verder in deze specifiek 21ste-eeuwse context. Want de geschiedenis herhaalt zich niet, zeker niet op dezelfde manier.

Er zijn wel grote parallellen met het fascisme/nazisme: het viseren van vrouwen, vrouwenrechten, homo's en lesbiennes, de arbeidersbeweging en de vakbonden, en vooral de schuld voor alles wat misloopt in de schoenen schuiven van minderheden. Klein detail: de joden van toen zijn de moslims van nu.

Het verschil zit o.a. in het onderscheid tussen fascisme als beweging (nu) en fascisme als regime (toen). Er zijn vooral de grote conjuncturele verschillen, nu hebben zij wel politieke macht, maar geen economische macht. Ze krijgen geen steun van kapitaalkrachtige bedrijven. Behalve in Frankrijk en Spanje hebben ze geen knokploegen die vakbondsleden fysiek aanvallen. Hun geweld is meestal verbaal. Het toetsenbord vervangt de knuppels: ze zetten nu vooral in op sociale media om de geest van jongeren te vergiften.

Wat moet ons dan wel zorgen baren? Vooreerst de normalisering: in veel Europese landen heeft conservatief rechts de ophaalbrug neergelaten voor extreemrechts. Het is zelfs niet nodig dat extreemrechts aan de macht komt om haar programma te realiseren, want andere partijen nemen delen ervan over en voeren die zelfs uit, o.a. kinderen opsluiten in kampen.

Door hun succes bij de verkiezingen worden zij door velen beschouwd als democratisch. Maar democratie is meer dan meedoen aan verkiezingen, ze steunt op een geheel van politieke en sociale rechten die werden afgedwongen en op scheiding der machten.

We moeten trachten te begrijpen waarom ontevreden mensen op die partij stemmen. De reden van haar succes is de irrationele angst van velen om te verliezen wat ze hebben. Dat kun je niet zomaar counteren met rationele argumenten. Hun anti-vreemdelingendiscours slaat aan, hoewel dat bullshit is: je kunt de multiculturele samenleving niet buiten houden.

We zullen een nieuwe hechte band moeten creëren en uitleggen wat democratie écht is. De westerse beschaving is vooral technologisch superieur, niet noodzakelijk ook humanitair.

Robert Claes

DE GEUZETORRE

Herdenking zeelieden Oostende

Op 24 april 2024 werd, zoals elk jaar, een plechtigheid gehouden voor de zeelieden die op zee gestorven zijn. Dit vindt plaats in het Vrijzinnig Laïciserend centrum van Oostende, De Geuzetorre. Familieleden komen dan praten over hun droevige ervaringen. Een vader, een zoon of een vriend gaat varen en komt niet meer terug... Zeer aangrijpend!

Er worden die dag bloemen neergelegd bij het Maritiem Instituut Mercator, school voor zeevaart en techniek. Bestuurslid Danie de Kimpe doet dit al jaren uit naam van ons Vrijzinnig Huis Koksijde en dit ter **nagedachtenis van de op zee omgekomen vissers van de Westkust.**

Vroeger keek ik naar zee en zag ik mooie schepen, klein en groot. Wanneer ik nu een schip zie, wens ik ze goede vaart en een veilige thuiskomst!

Danie de Kimpe

Ben je iemand verloren of sta je op het punt daartoe?
Regel je graag één en ander voor je eigen afscheid?
Maak je graag de balans van je leven eens op?
Ben je actief in de levenseindezorg?

‘Laatste Loodjes’

vu.: Freddy Morlier - Henri Premelaan 72 - 9050 Gent onder auspiciën van UW vzw • illustratie: Steven Van Haelen

Omdat het einde even belangrijk is als het begin...

SARAH BAKEWELL

De humanisten.

Dromers, denkers en onderzoekers die de wereld veranderden.

In dit lijvig boek (meer dan 500 p.) laat de auteur Sarah Bakewell ons kennismaken met een aantal personen, verspreid over zeven eeuwen.

Ze noemt ze 'humanisten' omdat ze in de eerste plaats belangstelling hebben voor de mens, elk op zijn/haar manier en telkens in de specifieke historische en maatschappelijke context.

Drie principes bepalen hun denken en handelen: vrijdenken, vragen stellen en hoop houden.

Haar overzicht laat de auteur beginnen bij Petrarca en Boccaccio, de Italiaanse humanisten.

Hun belangstelling voor de oudheid en de geleerden uit die tijd biedt ons de gelegenheid kennis te maken met een aantal van hun publicaties.

Ze zoeken naar sporen van verloren gegane wijsheid en verheven kennis.

De verhouding tot de katholieke kerk werd bepaald door de houding van de pausen ten overstaan van deze humanisten.

Sommige pausen stelden dat het voor de mensen beter was om vroom en onwetend te blijven. Deze visie was diametraal tegengesteld aan de visie van de humanisten.

De pauselijke inquisitie zorgde ervoor dat een aantal humanisten als ketters werden bestempeld en op de brandstapel eindigden. Immers, hun geschriften kwamen niet overeen met de teksten van de Bijbel. Ze moesten onmaskerd worden en veroordeeld.

Maar de humanisten zetten dapper hun strijd verder om Licht te brengen

in de samenleving.

Het geluk van de mensen kon worden bereikt zonder een beroep te (moeten) doen op bovennatuurlijke krachten of op de autoriteit van wie dan ook.

Het 'vrije denken' kon zijn gang gaan; het hiernamaals werd geruild voor het 'hiernumaals'.

Figuren als Erasmus en Michel de Montaigne pleitten voor een beschaafd leven en vriendschap onder de mensen.

De vreselijke aardbeving in Lissabon deed bij velen de ogen opengaan. Waar was God gebleven?

Voltaire ridiculiseerde in zijn boek 'Candide' de visie dat alles het beste in de wereld zou zijn.

Humanisten waren destijds niet noodzakelijk atheïst; sommigen vonden hun heil in deïsme of zelfs een pantheïsme, zoals Spinoza. Uit bescheidenheid of om geen aanstoot te geven noemden sommigen zichzelf agnost, als tegenstelling tot iemand die beweerde de kennis (gnosis) te bezitten.

Ze streefden naar universaliteit, diversiteit, kritisch denken en de morele verbondenheid.

De kerk en de kerkelijke instituten gingen echter door met het aanjagen van schrik bij de mensen om deze geestelijk tot slaaf te maken van macht en winst te monopoliseren.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat humanisten de nadruk leggen op het belang van het kritische onderwijs dat als doel heeft overtuigingen te helpen vormen.

Sarah Bakewell verhaalt verder de vorming van humanistische verenigingen, niet alleen in afzonderlijke landen maar ook op wereldniveau.

Zo kwam men na heel wat discussies tot de International Humanist and Ethical Union met een 'Declaratie van Amsterdam' in 1952.

Recent (in 2022) werd deze nog geactualiseerd tot een algemene verklaring.

De tekst bevindt zich op p. 417 e.v. en omvat vier hoofdstukken.

1. Humanisten willen ethisch handelen
2. Humanisten willen rationeel zijn
3. Humanisten streven naar een optimale levensvervulling
4. Humanisme voorziet in de wijdverbreide behoefte aan een bron voor zingeving als alternatief voor dogmatische religies, autoritair nationalisme, tribaal sektarisme en egoïstisch nihilisme.

Een waardevol boek dat tot nadenken stemt omdat het de fundamentele problemen van de mens in de samenleving voor het voetlicht brengt.

Marc Mortier

voorzitter Mensen & Wetenschap Westkust

SARAH BAKEWELL

De humanisten.

Dromers, denkers en onderzoekers die de wereld veranderden.

AMSTERDAM 2023

400 P.

ISBN 9789025911300

KOEN LEMMENS

Het wankel recht van spreken.

Pleidooi voor een herwaardering van het vrije woord.

Het 'recht op vrije meningsuiting' of het 'recht van spreken', zoals de KUL-professor Koen Lemmens het stelt, is volgens de auteur niet zomaar een verworvenheid.

Het is wankel en wie erin gelooft zal tevreden zijn met een herwaardering, actualisering zeg maar.

Is dat recht dan niet voor iedereen duidelijk? Blijkbaar niet, vermits de rechtbanken vaak met de draagwijdte ervan worden geconfronteerd en met hun uitspraken verduidelijking moeten brengen.

Men kan principieel voorstander zijn en blijven van dit democratische recht, maar zijn er dan geen beperkingen?

Uiteraard, vermits de vrijheid van de ene persoon eindigt waar deze van de andere begint.

Zo mag de vrije meningsuiting de medemens niet schaden. Kwaadwillige en intentionele valse beschuldigingen vallen onder dit begrip.

Eveneens meningsuitingen en oproepen die aanleiding kunnen geven tot haat en/of geweld.

In elf afzonderlijke bijdragen verschaft de auteur ons een verhelderende kijk op de problematiek.

Onder meer een aantal opvallende vaststellingen, die niet altijd en voor iedereen duidelijk zijn.

Wat bijvoorbeeld met blasfemie of godslastering?

Principieel moet dat kunnen alhoewel men zich kan afvragen of dit wel wenselijk is. Wat wil men ermee bereiken?

Eind 2023 werd in Denemarken bij wet beslist dat bepaalde provocerende acties, zoals bijvoorbeeld het verbranden van de Koran of andere religieuze geschriften of symbolen strafbaar worden gesteld, omdat... ze de openbare orde kunnen verstoren en mogelijk aanleiding geven tot geweld.

Een ander heikel thema is of men 'aanstootgevende' teksten moet aanpassen/herschrijven om in onze hedendaagse samenleving bepaalde groepen van mensen niet te kwetsen.

Moet men de veroordeling tot de hel van de profeet Mohammed in de Divina Comedia van Dante schrappen?

Mocht deze zienswijze algemeen worden toegepast dan komen we in een situatie terecht waar de geschiedenis en de cultuur worden herschreven!

Historische werken moeten sowieso in hun oorspronkelijke vorm behouden blijven. Ze spelen zich per definitie af in een verschillende context en in een verschillend tijdperk. Niets of niemand belet een aanvullende verklaring te geven.

Een merkwaardig voorbeeld is de heruitgave van 'Mijn strijd' van Adolf Hitler, voorzien van een verhelderende commentaar.

In elk geval zijn we het eens met professor Lemmens dat behoedzaam moet worden omgegaan met de vrije meningsuiting.

Marc Mortier

voorzitter Mensen & Wetenschap Westkust

KOEN LEMMENS

Het wankel recht van spreken.

Pleidooi voor een herwaardering van het vrije woord.

240 PG

ISBN 9789401493581

In de kijker

Niettegenstaande hun drukke agenda staat voor René Decorte & Thérèse Lapouter een zondagvoormiddag kaarten met vrienden in het Vrijzinnig Huis Koksijde met stip genoteerd. We kennen René en Thérèse vooral als werkende kracht bij de Orde van de Paardevisiers maar na dit gesprek blijkt dat dit een detail binnen hun enorm sociaal en cultureel engagement betekent. Dus zetten we ze even 'In de kijker'.

René Decorte &
Thérèse Lapouter

René en Marie Thérèse, vertel iets over jullie zelf.

René: Wel, ik ben René Decorte, geboren te Veurne op 27 februari 1950 en gehuwd met Marie Thérèse Lapouter, samen hebben we twee kinderen en zijn we gelukkige grootouders van vijf kleinkinderen. Ik heb Moderne Talen gestudeerd en was ambtenaar bij het Ministerie van Financiën, meer bepaald de Administratie, de Douane en Accijnzen waar ik meerdere standplaatsen heb gehad. Mijn loopbaan is afgesloten als Directeur van de Douane en Accijnzen op de Luchthaven Brussel Nationaal en ik ben met pensioen sedert eind 2013.

Marie Thérèse: Ik ben Marie Thérèse Lapouter, de wederehelft van René en ben geboren op 14 oktober 1949 te Blankenberge. In het KA te Brugge heb ik mijn diploma in het Hoger Secundair Onderwijs behaald. We zijn gehuwd sedert 1971. Gedurende mijn loopbaan heb ik gewerkt als ambtenaar bij de Regie der Gebouwen te Brugge.

In welke verenigingen zijn jullie actief of actief geweest?

René: Ik ben bestuurslid en lid van heel wat verenigingen. Een overzicht:
Bestuurslid, Grootmeester en Secretaris van de Koninklijke Orde van de Paardevisier in Oostduinkerke
Bestuurslid van de VZW Mars en Mercurius West-Vlaanderen
Bestuurslid van de VZW Spina Bifida en Hydrocephalus
Bestuurslid van de VZW Westhoekmonumenten en

Brouwerij De Snoek te Alveringem Fortem
Bestuurslid van de VZW Vrienden Van Maerlant uit Damme
Lid van de kruiersvereniging De Spanjaardbank, van de Ghesellen van de Kastelnij te Veurne,
van het dialectgenootschap Bachten de Kupe, van de VZW Vrienden van het Navigomuseum,
van het VOK vriendenkring voor anciens vliegbasis te Koksijde, van de supportersclub Timothy Dupont te Middelkerke en Ridder van het Genootschap het Gulden Vlies te Brugge Lid van Culibel
Tevens lid van het Vrijzinnig Huis en van de Verenigingen ter herdenking van de oorlogsslachtoffers.

Bij tal van deze verenigingen krijg ik de steun van Marie Thérèse zoals bij de garnaalkruiersvereniging De Spanjaardbank en de Koninklijke Orde van de Paardevisier. Zij is tevens bestuurslid van de kunstkring Fresnara te Varsenare

Wat zijn uw hobby's?

René: Mijn hobby's, als er nog tijd over is, zijn lezen, fietsen, reizen en tentoonstellingen bezoeken.

Marie Thérèse: Die van mij zijn keramiek, waarbij ik privé opleiding heb gevolgd, en lessen aan de Kunstacademie te Brugge en Koksijde.

Kunst is een belangrijke factor voor u, Thérèse?

In 1993 heb ik eerst 2 jaar aquarel en schilderen gevolgd in de academie te Brugge. Daarna heb ik kennism gemaakt met Katrien Vanlerberghe, een restauratrice gespecialiseerd in

restauratietechnieken van chinees porselein maar tevens een begenadigd keramiste. Zij heeft mij wel de knepen van het vak geleerd. Door allergie aan chemische producten heeft ze echter moeten stoppen met restaureren en keramiek.

Vanwaar uw engagement bij de Orde van de Paardevisser?

De bedoeling van de Orde is het ondersteunen van de paardenvissers en bijdragen tot de bekendheid over de grenzen heen.

Daarvoor organiseren we verschillende activiteiten. Twee maal per jaar is er een grote paella op de zeedijk van Oostduinkerke en bij sommige evenementen bieden we onze bisque van garnalen aan. Traditioneel is er op 30 december de verkoop van sproutjes met een warme patat en soep.

Dit jaar organiseren we voor de tweede maal het Belgische kampioenschap garnaalpellen in samenwerking met de Franse gemeente Leffrinckoucke; dit gaat door op 29 juni. Op vraag van UNESCO richten we om de twee jaar een kunsttentoonstelling in met als thema de paardenvisser en de zee.

Jaarlijks maken we ook een paella voor de MS Liga en voor de vereniging Spina Bifida en Hydrocefalus.

Een zondagvoormiddag kaarten in het Vrijzinnig Huis Koksijde is een vast gegeven voor jullie.

Ja hoor, dat is voor ons, samen met onze vaste vrienden, de familie Seghers-Claus een uitlaatklep waar we van genieten. Uiteraard drinken wij daarbij het nodige aperitief.

Vanwaar uw betrokkenheid in de vrijzinnige werking?

Wel, de vrijzinnigheid is ons gedachtegoed en wij proberen zoveel mogelijk activiteiten van het Vrijzinnig Huis bij te wonen.

Wat is vrijheid voor jullie?

Men hoort al eens dat vrijheid betekent dat je mag zeggen en doen wat je wilt. Voor een stuk klopt dit, zolang het maar gebeurt met wederzijds respect en zonder kwetsend te zijn.

Hoe ziet een ideale maatschappij er voor jullie uit? Hoe kijk je naar de maatschappelijke problemen van dit moment?

De ideale maatschappij betekent voor ons een wereld van vrede en rechtvaardigheid, iets wat momenteel veraf blijkt

te zijn en waarschijnlijk een utopie is.

We kunnen maar proberen een wereld te creëren met respect, verdraagzaamheid en veiligheid.

Vrije meningsuiting blijft een actueel onderwerp. Waar liggen de grenzen voor jullie?

Dit is een zeer heikel punt. Zie maar naar de commotie rond de youtuber ACID, om maar niets te zeggen over racisme en discriminatie. Soms is het zeer moeilijk een grens te trekken. Woorden die we jarenlang gebruiken in onze dagelijks taal zijn ineens verboden; denk maar aan het n-woord.

Is er nog tijd voor iets anders? Welke dromen hebben jullie nog?

We zijn inmiddels in de herfst van ons leven, maar zien nog steeds uit naar de toekomst en hebben nog veel doelen en plannen.

Bedankt, René en Marie Thérèse.

Marc Van Muylen

**Bericht aan
de redactieleden**

JAARPLANNING - DEADLINES
Respecteer deze deadlines voor
het toesturen van gegevens:

Editie
okt. – nov. – dec. 2024
zondag 4 augustus 2024

Vrijzinnig Huis Koksijde
Galloperstraat 48, 8670 Koksijde
Tel. 058 52 08 94
vrijzinnighuiskoksijde@gmail.com

huishvandeMens Koksijde
Galloperstraat 48, 8670 Koksijde
Tel. 058 52 08 94
koksijde@demens.nu

Willemsfonds Koekelare
contactpersoon: André Laveyne
Brugse Heirweg 17
8680 Koekelare
Tel. 051 58 07 41
andre.laveyne1@telenet.be

huishvandeMens Diksmuide
Esenweg 30, 8600 Diksmuide
Tel. 051 55 01 60
diksmuide@demens.nu
www.demens.nu

**Willemsfonds
Veurne-De Panne-Koksijde**
contactpersoon: Ivan Winnock
Sasstraat 7, 8630 Veurne
Tel. 058 31 23 57
ivan.winnock@skynet.be

Vrienden van het GO! Westhoek
contactpersoon: Annie Decler
14e Artilleriestraat 7
8600 Diksmuide
Tel. 051 50 15 33
vriendengo.westhoek@gmail.com

**Humanistisch Verbond
Westhoek**
contactpersoon:
Bernard Van den Haute
Veldstraat 81
8660 Adinkerke
0491 622 955
bvdhaute@gmail.com

**Humanistisch Verbond
Koekelare-Diksmuide**
contactpersoon:
André Laveyne
Brugse Heirweg 17
8680 Koekelare
Tel. 051 58 07 41
andre.laveyne1@telenet.be

**Mensen & Wetenschap
Westkust**
contactpersoon:
Marc Mortier
Astridplein 3-401
8670 Koksijde
Gsm 0475 97 21 98
marc-mortier@telenet.be

Comité vzw Panne Instituut
contactpersoon:
Eddy Deboyser
Duinhoekstraat 98
8660 De Panne
Tel. 058 41 22 19
Gsm 0473 89 39 14
deboyser.eddy@skynet.be

**Vermeylenfonds
Koksijde-Oostduinkerke**
contactpersoon: Maurits
De Picker, Koninklijke Baan
190A/301, 8670 Koksijde
Gsm 0477 29 38 37
depicker.maurits@skynet.be